

CAP. IV.

De jure personarum ejusdemque differentia causa.

TEmpus nunc est, ut aliam juris civilis partem tractemus, quæ commodum cujusque privatum concernit: quæ in re antiquam, & ab omnibus receptam partitionem sequemur, de statu personarum, de rerum qualitate, & acquirendo ipsarum dominio, & denique de actionibus. Personarum divisio prima & generalis olim erat, quod quidam essent liberi, quidam servi: liberorum alii per se liberi erant, & vocabantur ingenui, alii per accidens, qui liberti appellabantur. Horum porro jura inter se necessario differerebant. Circa hæc antiqui Jurisconsulti (quorum libros & commentarios se nobis tradidisse Justinianus jactat) de jure libertatis & manumissionis disputarunt: quando libertinus se civem Romanum in universum, aut ex parte dicere posset: quando civis Romanus esset, aut Latinus, aut dedititius: quo in loco magistratus libertatem dare posset, pro tribunali, an in via, aut in cubiculo suo, aut in balneo: an legatus Proconsulis pro-

pro-